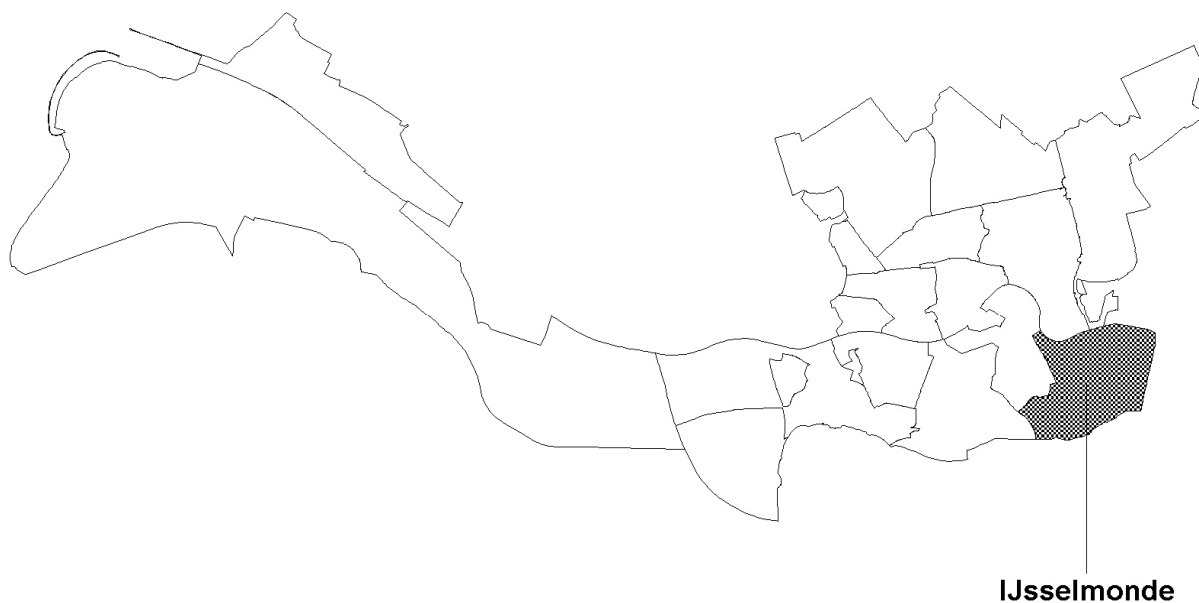

Gezondheidsenquête 2008

De gezondheid van volwassenen in deelgemeente IJsselmonde

Wijkrapportage (CBS-buurt)

Augustus 2009
GGD Rotterdam-Rijnmond

Gea Schouten
Bianca Stam
Berdi Christiaanse

Voorwoord

In dit rapport vindt u de resultaten van de gezondheidsenquête 2008. Dit onderzoek wordt één keer per vier jaar door de GGD Rotterdam-Rijnmond uitgevoerd. Inwoners van 16 jaar en ouder zijn benaderd voor deelname aan het onderzoek. Het onderzoek heeft plaatsgevonden in alle tien de gemeenten die deel uitmaken van het werkgebied van de GGD Rotterdam-Rijnmond: Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam en Vlaardingen. In de vragenlijst stonden vragen die met de gezondheid te maken hebben. Zo zijn er vragen opgenomen over lichamelijke gezondheid, bewegen, roken, alcoholgebruik, mantelzorg, sociale contacten en de woonomgeving.

In het kader van IWAP (Integrale Wijkactieplannen) zijn per deelgemeente overzichten van de gezondheid op wijkniveau gemaakt. Dit wijkrapport geeft een beeld van de gezondheidssituatie van de inwoners van deelgemeente IJsselmonde.

In november 2009 verschijnt daarnaast het gemeenterapport met Rotterdamse cijfers. Gelijktijdig komt er een rapport uit waarbij de gezondheid van inwoners uit de vier grote steden worden vergeleken. Naast deze rapporten is ook een naslagwerk gemaakt. In dit naslagwerk, 'Onderzoeksmethode gezondheidsenquête 2008 en gezondheid in relatie tot achtergrondkenmerken', wordt dieper ingegaan op de gebruikte onderzoeksmethodiek. Tevens wordt in bovengenoemde rapportage de relatie van de uitkomstmaten met diverse achtergrondvariabelen, zoals leeftijd, geslacht, etnische herkomst en opleiding weergegeven. De belangrijkste uitkomsten van deze analyses worden vermeld in het gemeenterapport.

Ik hoop dat het rapport voldoet aan uw verwachtingen en dat de resultaten een handreiking kunnen bieden voor het ontwikkelen en het uitvoeren van het gezondheidsbeleid van uw deelgemeente.

Mw. Prof. Dr. M.C.H. Donker
Algemeen directeur

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Inhoudsopgave.....	5
Leeswijzer	5
1 Bevolkingssamenstelling.....	7
2 Lichamelijke gezondheid en psychisch welbevinden.....	9
3 Leefstijl.....	11
4 Zorggebruik en mantelzorg	14
5 Woonomgeving	15
6 Huiselijk geweld	17
7 Samenvatting en belangrijkste uitkomsten	18
Bijlage 1 Toelichting bij indicatoren.....	19

Leeswijzer

In dit rapport worden percentages gepresenteerd over algemene en psychische gezondheid, leefstijl, eenzaamheidsgevoel, zorggebruik en de leefomgeving van de inwoners van deelgemeente IJsselmonde. Deze percentages worden per wijk (CBS-buurt) weergegeven en worden vergeleken met de percentages die horen bij de gehele deelgemeente waartoe ze behoren: deelgemeente IJsselmonde.

Omdat we uitspraken doen over de hele bevolking van de deelgemeente en de inwoners van de wijken binnen de deelgemeente, maken we op basis van de steekproef een schatting van het werkelijke percentage. In een aantal tabellen is een 95% betrouwbaarheidsinterval weergegeven. De kans dat het werkelijke percentage binnen de grenzen van het interval ligt, is 95%. Hoe dichter de grenzen bij elkaar liggen, hoe nauwkeuriger het werkelijke percentage benaderd wordt.

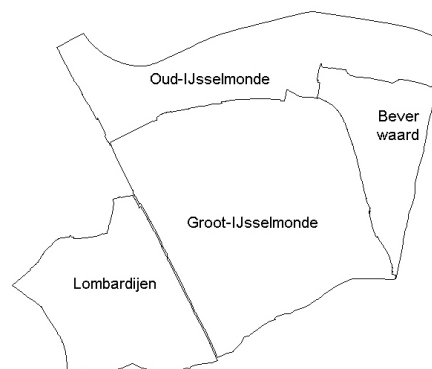
Wanneer er wordt gesproken over verschillen (hoger of lager, meer of minder) tussen de wijken is er sprake van een statistisch significant verschil (niet verklaard door toeval). Alle significante verschillen worden in de tabellen vetgedrukt. Daarnaast wordt er bij ieder significant verschil ook gekeken of er na een correctie voor leeftijd en geslacht nog sprake is van een significant verschil. Als dat het geval is, wordt dit in de tabel aangegeven met een sterretje (*). Een aantal percentages zijn minder betrouwbaar omdat het aantal respondenten minder is dan vijf. Voor de duidelijkheid worden deze percentages aangeduid met een hekje (#).

Een uitleg bij de gepresenteerde uitkomstmaten vindt u in bijlage 1.

De deelgemeente IJsselmonde is vergeleken met het gemiddelde van de rest van Rotterdam. Als op deelgemeente niveau de gegevens van 2008 worden vergeleken met gegevens van 2005 dan gaat het om de groep inwoners van 16 tot en met 84 jaar. Het percentage voor 2008 wijkt dan af van het percentage in de tabel, omdat het hier gaat om inwoners van 16 jaar en ouder. Alleen als er sprake is van een toe- of afname ten opzichte van 2005 wordt dit in de tekst genoemd.

1 Bevolkingssamenstelling

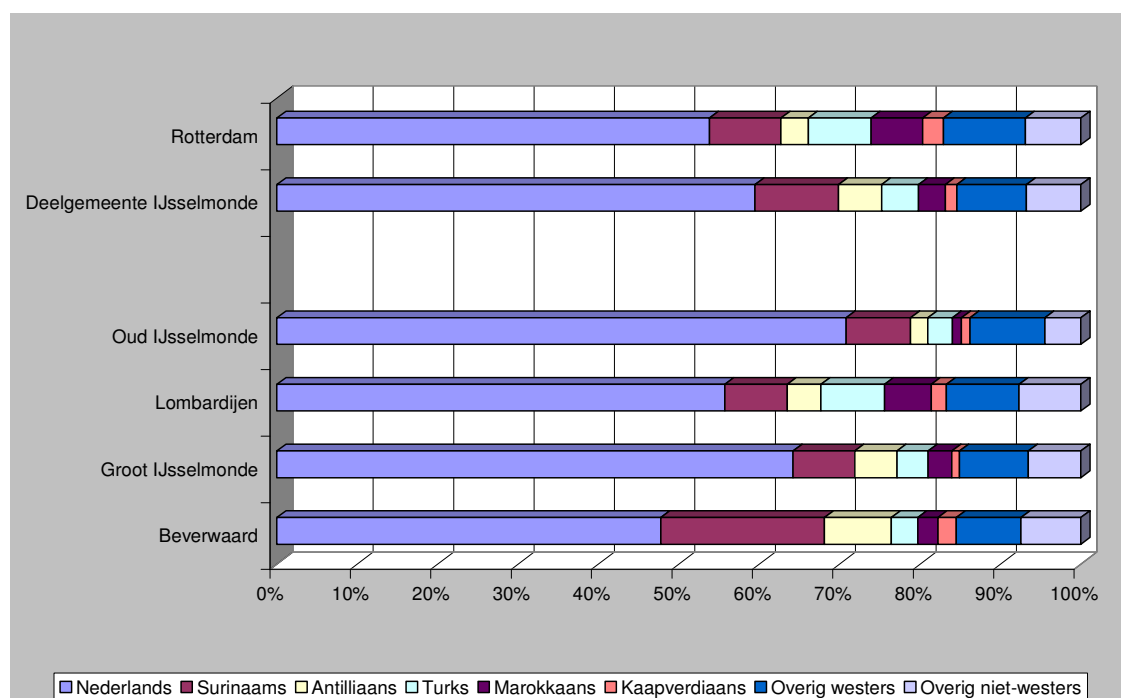
In deelgemeente IJsselmonde wonen bijna 58.000 inwoners verdeeld over vier wijken. In Beverwaard wonen meer jongeren dan in de overige wijken, de helft van de inwoners is jonger dan 35 jaar. In Oud IJsselmonde is de groep 35 tot 55 jarigen het meest vertegenwoordigd. In de wijken Lombardijen en Groot IJsselmonde is een derde van de bevolking 55 jaar en ouder. In de deelgemeente wonen gemiddeld genomen iets minder allochtonen dan in Rotterdam. De wijk Oud IJsselmonde wonen de meeste inwoners van Nederlandse herkomst (70%). In Beverwaard is ruim de helft van allochtone herkomst, de grootste groep hierbinnen is van Surinaamse herkomst (20%), gevolgd door inwoners van Antilliaanse herkomst (8%).

Tabel 1.1 Aantal inwoners naar leeftijdsgroep en per wijk in deelgemeente IJsselmonde op 1 januari 2008

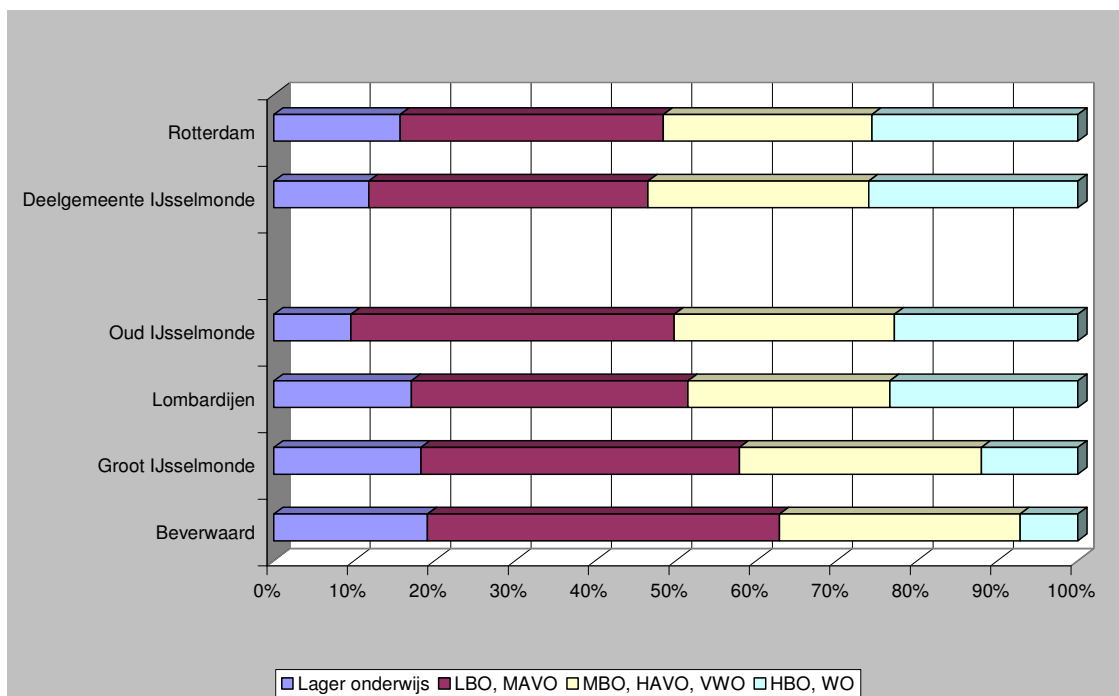
	Inwoners	0 tot 16 jaar	16 tot 35 jaar	35 tot 55 jaar	55 tot 75 jaar	75 jaar en ouder	Respondenten
	n	%	%	%	%	%	n
Rotterdam	582.949	17,8	28,6	28,4	17,9	7,3	5.935
IJsselmonde	57.986	18,3	24,9	27,7	19,0	10,2	955
Wijken							
Oud IJsselmonde	5.751	16,6	25,4	35,8	19,9	2,3	66
Lombardijen	13.115	17,1	25,5	25,3	20,1	12,0	93
Groot IJsselmonde	26.941	17,0	22,7	24,9	21,2	14,1	203
Beverwaard	12.179	23,0	28,6	32,7	12,6	3,2	97

Bron: GBA Rotterdam peildatum 1 januari 2008.

Figuur 1.1 Herkomst van de inwoners van de wijken in IJsselmonde (bron: GBA Rotterdam, 1 januari 2008)

Het gemiddeld opleidingsniveau van IJsselmonde is vergelijkbaar met de rest van Rotterdam. Binnen de deelgemeente zijn er in Lombardijen meer mensen met HBO of universitaire opleiding in vergelijking met de rest van de deelgemeente. In Beverwaard is het aandeel hoger opgeleiden daarentegen juist lager. Van de inwoners heeft 56% een betaalde werkkring en dit is vergelijkbaar met Rotterdam. In Groot IJsselmonde hebben minder mensen een betaalde werkkring (49%) en in Beverwaard juist meer (68%). Als rekening gehouden wordt met de bevolkingsopbouw wijkt het aandeel mensen met een betaalde werkkring niet af van de rest van de deelgemeente.

*Figuur 1.2 Opleidingsniveau van de inwoners van 16 jaar en ouder per wijk
(bron: gezondheidsenquête 2008)*

2 Lichamelijke gezondheid en psychisch welbevinden

Ervaren gezondheid

Ervaren gezondheid is het oordeel van de respondent over zijn of haar eigen gezondheid. In deelgemeente IJsselmonde beoordelen mensen hun gezondheid vergelijkbaar met de rest van Rotterdam. Ruim achttien procent van de inwoners beoordeelt de eigen gezondheid als matig of slecht. Tussen de wijken en ten opzichte van 2005 is geen verschil aantoonbaar.

Tabel 2.1 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder met een matig of slecht ervaren gezondheid

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	18,7	17,6 - 19,9
Deelgemeente IJsselmonde	18,3	14,8 - 22,5
Wijken		
Oud IJsselmonde	12,8	6,5 - 23,7
Lombardijen	22,4	14,7 - 32,7
Groot IJsselmonde	20,0	14,7 - 26,5
Beverwaard	12,6	6,8 - 22,1

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

Chronische ziekten en aandoeningen

In de vragenlijst hebben respondenten aangegeven welke van 23 ziekten en aandoeningen ze in de afgelopen 12 maanden hebben gehad en of deze zijn vastgesteld door een arts. In tabel 2.2 is het voorkomen van een selectie van de nagevraagde ziekten en aandoeningen per wijk te zien.

In deelgemeente IJsselmonde heeft 62% minimaal één ziekte of aandoening. Het voorkomen van aandoeningen of ziekten verschilt niet van Rotterdam. Een uitzondering hierop is het voorkomen van vernauwing van de bloedvaten. Zes procent geeft aan hier last van te hebben en dit is hoger dan in de rest van Rotterdam (3,6%). Luchtwegklachten komen vaker voor in Beverwaard, één op de vijf inwoners geeft aan hier last van te hebben. In Groot IJsselmonde geven mensen vaker aan last te hebben van een aandoening aan de rug en artrose. Het verhoogd voorkomen van artrose is verklaarbaar door een verschil in bevolkingssamenstelling. Ten opzichte van 2005 is er in de deelgemeente een afname van depressie (13,1% versus 8,3%). Op wijkniveau zien we een afname van migraine in Oud IJsselmonde (28% versus 10%). Gehoorproblemen door het luisteren van muziek door een kop- of oortelefoon komen in IJsselmonde vaker voor. Het aandeel inwoners van 16 tot 55 jaar dat in de afgelopen maand voortdurend last had van het gehoor is 12,6%.

Tabel 2.2 Percentage¹ inwoners van 16 jaar en ouder met een ziekte of aandoening

	Rotterdam	IJsselmonde	Oud IJsselmonde	Lombardijen	Groot IJsselmonde	Beverwaard
Diabetes	5,9	6,4	3,3 [#]	6,8	6,4	7,6
Migraine	15,2	16,8	10,4	17,4	16,2	20,9
Hoge bloeddruk	16,4	19,3	13,1	18,3	22,9	15,1
Luchtwegklachten (astma / COPD e.d)	9,1	11,3	5,1 [#]	13,1	8,3	20,2*
Aandoening aan rug	11,5	11,1	6,2 [#]	9,1	14,5*	7,3
Artrose	15,1	17,7	5,2 [#]	17,4	22,5	12,4
Aandoening aan nek / schouder	10,7	12,2	11,5	12,2	13,5	9,1
Aandoening aan elleboog / pols / hand	7,8	8,2	4,8 [#]	6,0	10,0	8,1
Depressie	11,0	8,5	7,8	5,2 [#]	9,8	9,2

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

* Verschilt significant van de rest van de Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

Psychisch welbevinden

Met 10 vragen is bepaald hoeveel risico iemand heeft op een depressie. Van de inwoners van IJsselmonde heeft 35,6% een matig risico en 7,7% een hoog risico en dit is vergelijkbaar met Rotterdam. In Beverwaard komt depressie het minst vaak voor. Slechts één op de drie inwoners heeft een matig en of hoog risico op een depressie.

Tabel 2.3 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder met een matig of hoog risico op depressie

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	48,0	46,4 - 49,5
Deelgemeente IJsselmonde	43,3	38,1 - 48,6
Wijken		
Oud IJsselmonde	33,4	23,0 - 45,5
Lombardijen	47,9	36,8 - 59,2
Groot IJsselmonde	47,9	39,8 - 56,1
Beverwaard	32,4*	22,9 - 43,7

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van de Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

Eenzaamheid

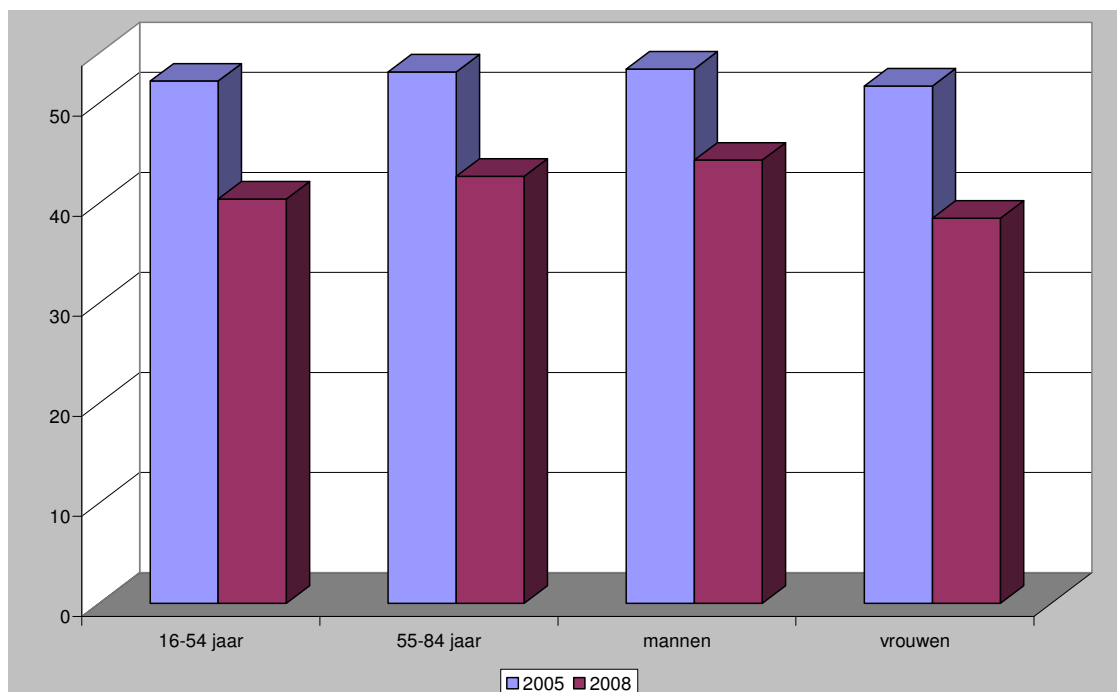
Ruim veertig procent van de inwoners in de deelgemeente is matig tot (zeer) ernstig eenzaam. Dit percentage is vergelijkbaar met Rotterdam. Tussen 2005 en 2008 nam de eenzaamheid in de deelgemeente af (53% versus 41%). Ook in de wijken Groot IJsselmonde en Beverwaard is er een afname van eenzaamheid. Figuur 2.1 laat zien dat eenzaamheid in de deelgemeente onder 16-54 jarigen en 55-84 jarigen en bij vrouwen is afgenomen tussen 2005 en 2008.

Tabel 2.4 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder met matige tot zeer ernstige eenzaamheid

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	42,2	40,6 - 43,7
Deelgemeente IJsselmonde	41,5	36,3 - 46,8
Wijken		
Oud IJsselmonde	32,2	21,8 - 44,6
Lombardijen	49,4	38,1 - 60,8
Groot IJsselmonde	41,3	33,4 - 49,6
Beverwaard	38,2	28,1 - 49,5

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

Figuur 2.1 Percentage matig tot (zeer) ernstig eenzamen in IJsselmonde naar leeftijd en geslacht

3 Leefstijl

Manier van leven

In de deelgemeente vindt bijna een derde van de inwoners zijn manier van leven 'niet gezond / niet ongezond', 'ongezond' of 'zeer ongezond'. Dit is vergelijkbaar met Rotterdam.

Tabel 3.1 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat de manier van leven niet gezond / niet ongezond of (zeer) ongezond vindt

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	32,7	31,2 - 34,1
Deelgemeente IJsselmonde	31,7	27,0 - 36,7
Wijken		
Oud IJsselmonde	25,3	16,7 - 36,5
Lombardijen	32,1	22,7 - 43,1
Groot IJsselmonde	32,2	25,1 - 40,2
Beverwaard	33,4	23,7 - 44,7

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

Overgewicht

In de deelgemeente heeft 35% van de inwoners matig overgewicht en 16,5% heeft obesitas. Deze percentages zijn vergelijkbaar met de rest van Rotterdam.

Tabel 3.2 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder met matig overgewicht of obesitas

	Matig overgewicht BMI 25-30		Obesitas BMI ≥30	
	% ¹	95% BI ²	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	33,6	32,1 - 35,0	14,4	13,3 - 15,5
Deelgemeente IJsselmonde	34,8	30,1 - 39,9	16,5	12,8 - 20,9
Wijken				
Oud IJsselmonde	33,5	22,9 - 46,1	10,1	4,6 - 20,8
Lombardijen	27,2	18,8 - 37,6	17,8	10,7 - 28,1
Groot IJsselmonde	37,0	29,6 - 45,0	17,2	11,6 - 24,7
Beverwaard	38,7	28,5 - 50,0	16,6	10,0 - 26,3

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

Lichaamsbeweging

Aan de hand van meerdere vragen over het beweeggedrag kan worden bepaald hoeveel procent van de inwoners voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Volwassenen voldoen aan de NNGB als ze op minimaal vijf dagen van de week een half uur matig intensief actief zijn.

Van de inwoners uit IJsselmonde voldoet 45% niet aan de NNGB. In Oud IJsselmonde halen inwoners vaker de norm gezond bewegen.

Tabel 3.3 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat niet voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	42,7	41,2 - 44,2
Deelgemeente IJsselmonde	44,9	39,7 - 50,2
Wijken		
Oud IJsselmonde	28,4*	18,7 - 40,8
Lombardijen	49,4	38,4 - 60,6
Groot IJsselmonde	44,5	36,5 - 52,7
Beverwaard	49,5	38,5 - 60,6

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van de Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

Roken

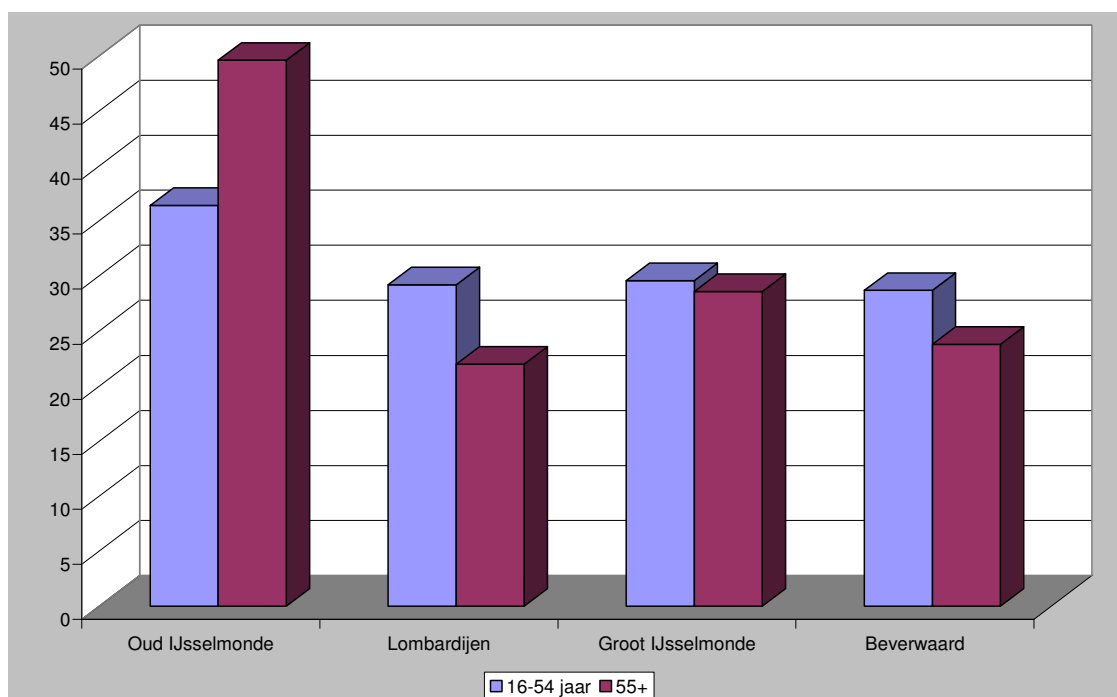
Gemiddeld rookt 28% van de inwoners uit IJsselmonde. Van de mannen de mannen rookt 34% en van de vrouwen 23%. Het aandeel rokers onder mannen en vrouwen is vergelijkbaar met Rotterdam. In Oud IJsselmonde is het aandeel rokers hoger dan in de rest van de deelgemeente.

Tabel 3.4 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat rookt

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	27,9	26,5 - 29,3
Deelgemeente IJsselmonde	28,4	23,8 - 33,4
Wijken		
Oud IJsselmonde	40,9	29,5 - 53,3
Lombardijen	26,5	17,5 - 38,0
Groot IJsselmonde	26,7	20,0 - 34,8
Beverwaard	27,6	18,7 - 38,7

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

Figuur 3.1 Percentage rokers onder 16 tot en met 54 jarigen en 55-plussers in de wijken van IJsselmonde

Alcoholgebruik

In IJsselmonde drinkt 73% van de inwoners wel eens alcohol. Indien mannen meer dan 21 glazen alcoholische drank per week drinken en vrouwen meer dan 14 glazen worden zij beschouwd als overmatige drinkers. In deelgemeente IJsselmonde is het aandeel overmatig drinkers vergelijkbaar met Rotterdam.

Tabel 3.5 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat overmatig drinkt

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	9,9	9,0 - 10,9
Deelgemeente IJsselmonde	7,1	4,8 - 10,3
Wijken		
Oud IJsselmonde	8,9	3,7 - 19,8
Lombardijen	4,2	1,8 - 9,6
Groot IJsselmonde	8,0	4,3 - 14,3
Beverwaard	7,0	3,3 - 14,4

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

Harddrugsgebruik

In IJsselmonde heeft 6,9% van de inwoners van 16 tot 55 jaar wel eens harddrugs gebruikt en dit wijkt niet af van het aandeel in Rotterdam. In twee van de vier wijken is het aantal respondenten dat harddrugs heeft gebruikt kleiner dan vijf en kunnen resultaten op toeval berusten.

Tabel 3.6 Percentage inwoners van 16 tot 55 jaar dat ooit harddrugs gebruikt heeft

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	9,9	8,7 - 11,2
Deelgemeente IJsselmonde	6,9	3,9 - 11,7
Wijken		
Oud IJsselmonde	12,3	5,2 - 26,2
Lombardijen	3,2 [#]	0,4 - 20,2
Groot IJsselmonde	7,4	3,0 - 16,9
Beverwaard	6,7 [#]	2,2 - 18,5

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie ($n < 5$).

Seksueel risicogedrag

Eén op de tien inwoners van 16 tot 55 jaar uit IJsselmonde heeft in de afgelopen 12 maanden seks gehad met losse partner(s). Dit is vergelijkbaar met Rotterdam. Een losse partner is een partner waarmee de respondent geen vaste relatie heeft of waarbij de relatie binnen 3 maanden weer over was. Ongeveer de helft van deze mensen vertoont risicogedrag, omdat men aangeeft niet altijd een condoom te gebruiken bij seks met een losse partner.

Tabel 3.7 Percentage inwoners van 16 tot 55 jaar dat in de afgelopen 12 maanden seks heeft gehad met losse partner(s)

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	10,7	9,6 - 12,1
Deelgemeente IJsselmonde	10,0	6,4 - 15,3
Wijken		
Oud IJsselmonde	5,5 [#]	2,0 - 14,1
Lombardijen	7,2 [#]	2,8 - 17,5
Groot IJsselmonde	5,5	2,7 - 11,1
Beverwaard	6,7	2,9 - 14,9

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie ($n < 5$).

4 Zorggebruik en mantelzorg

Zorggebruik

Het zorggebruik in de deelgemeente is vergelijkbaar met de rest van Rotterdam. Ongeveer tweederde heeft in het afgelopen jaar de huisarts bezocht, 65% ging naar de tandarts en één op de tien inwoners maakte gebruik van de GGZ of het algemeen maatschappelijk werk. Er zijn geen verschillen in zorggebruik tussen wijken.

Tabel 4.1 Percentage inwoners van 16 en ouder in het afgelopen jaar contact heeft gehad met de huisarts, tandarts en GGZ of AMW

	Huisarts		Tandarts		GGZ / AMW	
	% ¹	95% BI ²	% ¹	95% BI ²	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	73,7	72,3 - 75,0	67,2	65,8 - 68,6	8,8	7,9 - 9,7
IJsselmonde	72,8	67,7 - 77,3	65,1	60,2 - 69,8	9,9	7,1 - 13,6
Wijken						
Oud IJsselmonde	69,5	56,9 - 79,8	66,2	53,9 - 76,7	4,8 [#]	1,5 - 14,0
Lombardijen	70,1	58,5 - 79,5	70,7	60,1 - 79,4	14,0	7,8 - 23,9
Groot IJsselmonde	75,8	67,9 - 82,3	61,2	53,4 - 68,4	7,6	4,2 - 13,4
Beverwaard	69,9	58,4 - 79,2	68,0	57,2 - 77,2	13,4	7,2 - 23,5

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

Mantelzorg geven

Van de inwoners gaf dertien procent op het moment van het onderzoek mantelzorg. Ten opzichte van Rotterdam is er geen verschil. Wel zien we ten opzichte van 2005 een toename van het aandeel inwoners dat mantelzorg verleent in de deelgemeente (7% versus 11%). Onder mannen en 16 tot en met 54 jarigen is er sprake van een toename van het verlenen van mantelzorg.

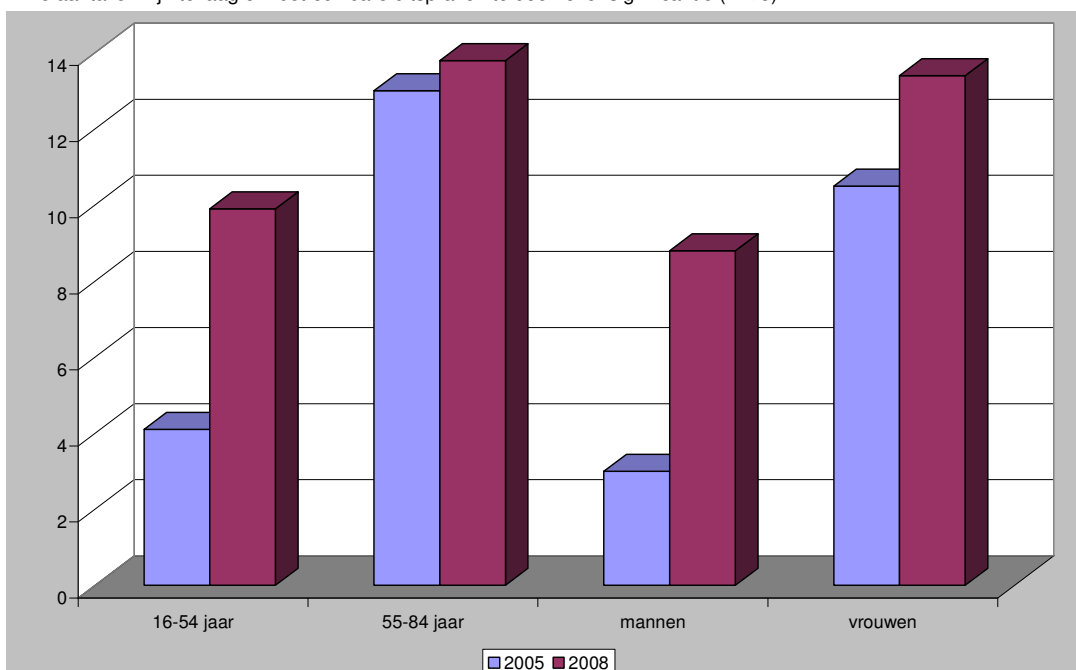
Tabel 4.2 Percentage inwoners van 16 en ouder dat momenteel mantelzorg geeft

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	10,2	9,3 - 11,3
Deelgemeente IJsselmonde	13,4	10,1 - 17,5
Wijken		
Oud IJsselmonde	3,2 [#]	0,8 - 12,1
Lombardijen	11,6	6,2 - 20,9
Groot IJsselmonde	11,5	7,2 - 18,0
Beverwaard	14,3	8,0 - 24,2

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

Figuur 4.1 Percentage inwoner van IJsselmonde dat mantelzorg verleent naar leeftijd en geslacht

5 Woonomgeving

Tevredenheid woning en woonomgeving

In IJsselmonde beoordelen de inwoners de woning beter dan in de rest van Rotterdam. Voor de woonomgeving is er geen verschil. Drieënnegentig procent geeft een voldoende aan de woning en 90% geeft een voldoende aan de woonomgeving. Inwoners van Beverwaard zijn minder tevreden met de woonomgeving. In Groot IJsselmonde is men ten opzichte van 2005 meer tevreden met de woning. In 2005 gaf 86% een voldoende aan de woning en in 2008 maar liefst 95%. Ook het aandeel mensen dat de woonomgeving met een voldoende beoordeelde nam toe van 82% tot 91% in 2008. Bijna driekwart van de inwoners geeft het groen in de buurt een voldoende en dit is hoger dan in de rest van de stad.

Tabel 5.1 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat een voldoende geeft aan de woning en woonomgeving

	Woning		Woonomgeving	
	% ¹	95% BI ²	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	87,9	86,8 - 88,9	85,4	84,3 - 86,5
Deelgemeente IJsselmonde	93,4*	90,4 - 95,5	88,8	85,0 - 91,6
Wijken				
Oud IJsselmonde	95,5	87,3 - 98,5	93,9	85,0 - 97,7
Lombardijen	89,4	81,2 - 94,2	87,1	79,0 - 92,4
Groot IJsselmonde	95,0	90,2 - 97,5	91,4	85,3 - 95,1
Beverwaard	92,9	84,1 - 97,0	81,5*	70,8 - 88,9

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van de Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

Milieuproblemen in de buurt

De respondenten is gevraagd om aan te geven wat de drie grootste (milieu)problemen zijn die ze in hun wijk ervaren. In tabel 5.2 staan de drie meest genoemde problemen van IJsselmonde per wijk weergegeven. Voor de meeste problemen is er geen verschil met de rest van Rotterdam. Wel ervaart men minder vaak luchtvervuiling en lichtoverlast dan in de rest van de stad. Er zijn twee verschillen tussen de wijken in het voorkomen van milieuproblemen. In Oud IJsselmonde ervaart men weinig overlast door rommel op straat. In Beverwaard heeft de helft van de inwoners last van hondenpoep en dit is meer dan in de rest van IJsselmonde.

Op een schaal van nul tot tien konden mensen van 16 tot en met 55 jaar aangeven in welke mate geluid hen hindert als men thuis is. Driekwart van inwoners van 16 tot en met 55 jaar ervaart geluidshinder en dit is meer dan in de rest van Rotterdam. Ook is het aandeel dat geluidshinder ervaart door bromfietsen en of scooters (49%) hoger dan in de rest van de stad.

Tabel 5.2 Percentage¹ inwoners van 16 jaar en ouder dat last heeft van rommel op straat, hondenpoep en geluidsoverlast

	Rotterdam	IJsselmonde	Oud IJsselmonde	Lombardijen	Groot IJsselmonde	Beverwaard
Hondenpoep	36,9	33,4	29,6	24,5	31,8	50,1*
Geluidsoverlast	32,0	32,2	23,5	35,0	31,1	36,7
Rommel op straat	40,2	36,6	21,3*	41,8	33,8	46,4

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

* Verschilt significant van de rest van de Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

Sociale cohesie

Tweederde van de inwoners van IJsselmonde ervaart de sociale cohesie in de wijk als laag. Dit is vergelijkbaar met Rotterdam. In Oud IJsselmonde, de kleinste wijk van IJsselmonde, ervaart men de meeste sociale cohesie.

Tabel 5.3 Percentage inwoners van 16 en ouder dat de sociale cohesie in de wijk laag vindt

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	67,0	65,6 - 68,4
Deelgemeente IJsselmonde	66,8	61,6 - 71,5
Wijken		
Oud IJsselmonde	52,2*	39,9 - 64,3
Lombardijen	65,0	53,5 - 74,9
Groot IJsselmonde	67,3	59,2 - 74,5
Beverwaard	75,2	64,2 - 83,7

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van de Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

6 Huiselijk geweld

In IJsselmonde geeft 8,7% van de inwoners aan ooit slachtoffer te zijn geweest van huiselijk geweld. Dit is vergelijkbaar met de rest van Rotterdam.

Tabel 6.1 Percentage inwoners van 16 en ouder dat ooit slachtoffer is geweest van huiselijk geweld

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	8,2	7,4 - 9,1
Deelgemeente IJsselmonde	8,7	6,0 - 12,4
Wijken		
Oud IJsselmonde	3,0 [#]	0,7 - 11,1
Lombardijen	5,2	2,2 - 11,7
Groot IJsselmonde	10,5	6,2 - 17,3
Beverwaard	11,2	5,7 - 21,0

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie ($n < 5$).

7 Samenvatting en belangrijkste uitkomsten

De gezondheid van de inwoners van de deelgemeente IJsselmonde is voor veel gezondheidsmaten vergelijkbaar met de rest van Rotterdam. Bijna één op de vijf inwoners ervaart zijn gezondheid als matig of slecht en bijna één op de drie inwoners vindt zijn manier van leven niet gezond, niet ongezond of (zeer) ongezond.

Ruim 60% van de inwoners heeft minstens één chronische ziekte of aandoening en bijna 70% van hen voelt zich hierdoor belemmerd. Het voorkomen van chronische ziekten of aandoeningen is vergelijkbaar met de rest van Rotterdam. Alleen het aandeel mensen dat aangeeft last te hebben van vernauwing van de bloedvaten is hoger dan in andere deelgemeenten. In Beverwaard is het aandeel inwoners met luchtwegklachten hoger dan in de rest van de deelgemeente. In de wijk Groot IJsselmonde is het aandeel inwoners met een aandoening aan de rug en artrose hoger. Het verhoogd voorkomen van artrose (één op de vijf inwoners) is te verklaren door een verschil in bevolkingssamenstelling.

Ruim veertig procent van de inwoners heeft een matig of een hoog risico op depressie en eenzelfde aandeel is matig tot (zeer) ernstig eenzaam. In Beverwaard hebben mensen een lager risico op een depressie, ongeveer een derde heeft een matig of hoog risico op een depressie. Ten opzichte van 2005 geven in IJsselmonde minder mensen aan eenzaam te zijn. Ook is er een afname van het voorkomen van een depressie in het jaar voorafgaand aan het onderzoek.

De leefstijl van de inwoners van de deelgemeente is vergelijkbaar met Rotterdam. Ook zijn er nauwelijks verschillen in leefstijl tussen de wijken van IJsselmonde. Overgewicht is wel een aandachtspunt, want de helft van de inwoners is te zwaar. Ook aandacht voor andere aspecten van leefstijl blijft belangrijk aangezien 45% onvoldoende beweegt en 28% rookt. In de wijk Oud IJsselmonde is het percentage rokers hoger dan in de deelgemeente; bijna de helft van de 55-plussers en 36% van de 16 tot en met 54 jarigen rookt. Inwoners van Oud IJsselmonde halen daarentegen vaker de norm voor gezond bewegen. Ongeveer 7% van de 16 tot 55-jarigen heeft ooit harddrugs gebruikt en één op de tien heeft in het afgelopen seks gehad met losse partner(s).

Het zorggebruik is vergelijkbaar met de rest van de stad. Ook binnen de deelgemeente zien we hier geen verschillen. Wel is er een toename van het aandeel mensen dat mantelzorg geeft.

In vergelijking met de andere deelgemeenten beoordeeld men de woning vaker met een voldoende. In Beverwaard is men minder tevreden met de woonomgeving dan in de rest van de deelgemeente. Hier ervaart men ook vaker overlast door hondenpoep. In Oud IJsselmonde wordt rommel op straat door minder inwoners als probleem benoemd in vergelijking met de rest van de deelgemeente. Van alle deelgemeenten geven inwoners (16 tot en met 45 jaar) van IJsselmonde het vaakst aan thuis geluidshinder te ervaren. Driekwart van de inwoners ervaart thuis geluidshinder. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door geluidshinder van bromfietsen en scooters.

Twee derde van de inwoners van IJsselmonde beoordeelt de sociale cohesie laag beoordeeld en dit is vergelijkbaar met de rest van de stad. In Oud IJsselmonde wordt in vergelijking met de andere wijken de sociale cohesie juist beter beoordeeld. Ongeveer de helft ervaart een lage sociale cohesie.

Bijlage 1 Toelichting bij indicatoren

Opleiding

Er is gevraagd naar de hoogst voltooide afgeronde opleiding.

Werksituatie

Er is gevraagd welke situatie het meest van toepassing is op de respondent. Men kon kiezen uit: 'betaald werken' (32, 20-32, 12-20, <12 uur per week), 'met pensioen', 'werkloos / werkzoekend', 'arbeidsongeschikt', 'bijstandsuitkering', 'fulltime huisman/huisvrouw' of 'ik volg onderwijs / studeer'.

Ervaren gezondheid

De ervaren gezondheid van de respondenten is nagevraagd met de volgende vraag: 'Hoe zou u over het algemeen uw gezondheid noemen?'. Deze vraag kon beantwoord worden met 'uitstekend', 'zeer goed', 'goed', 'matig' en 'slecht'.

Chronische aandoeningen

In de vragenlijst hebben respondenten aangegeven welke van de ziekten en aandoeningen (23 stuks) ze in de afgelopen 12 maanden hebben gehad en of deze zijn vastgesteld door een arts.

Risico op depressie

Om een beeld te krijgen van de psychische gezondheid is een vragenset van 10 vragen (K10) in de vragenlijst opgenomen. De K10 is een maat voor psychische gezondheid en meet in het bijzonder depressieve klachten in de maand voorafgaand aan het onderzoek. Aan de hand van de uitkomsten van de K10 kan bepaald worden hoeveel risico (hoog, matig, weinig of geen) iemand heeft op een depressie.

Eenzaamheid

De cijfers over eenzaamheid zijn gebaseerd op de eenzaamheidsschaal van de Jong et al (1985). Deze schaal bestaat uit 11 vragen die zowel op de sociale als emotionele eenzaamheid betrekking hebben. Bij sociale eenzaamheid wordt een ondersteunend netwerk gemist met als gevolg gevoelens van verveling en doelloosheid en bij emotionele eenzaamheid wordt het missen van intieme relaties bedoeld wat leidt tot gevoelens van verlatenheid en intens verdriet. De score op de eenzaamheidsschaal wordt in 4 klassen ingedeeld: niet eenzaam (0-2), matig eenzaam (3-8), ernstig eenzaam (9-10) en zeer ernstig eenzaam (11). De laatste drie klassen worden samengevoegd tot de groep 'eenzamen' (3-11).

Manier van leven

Met de volgende vraag in de vragenlijst is gekeken hoe gezond de respondenten hun eigen manier van leven vinden: 'Hoe gezond vindt u alles bij elkaar genomen uw manier van leven?'. De antwoordmogelijkheden op deze vraag zijn: 'zeer gezond', 'gezond', 'niet gezond, niet ongezond', 'ongezond' of 'zeer ongezond'.

Overgewicht

Een maat voor overgewicht is de Body Mass Index (BMI). Op basis van het lichaamsgewicht en de lengte van een persoon kan de BMI berekend worden ($\text{gewicht} / \text{lengte}^2$). Bij een BMI groter dan of gelijk aan 25 is er sprake van overgewicht. Is de BMI groter dan of gelijk aan 30, dan is er sprake van obesitas (ernstig overgewicht).

Nederlandse Norm Gezond Bewegen

Aan de hand van meerdere vragen naar verschillende vormen van lichaamsbeweging en de duur hiervan, kan berekend worden hoeveel procent van de inwoners voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Volwassenen (18 jaar en ouder) voldoen aan deze norm als ze op minimaal vijf dagen (nog beter zou zijn op alle dagen) van de week een half uur matig intensief actief zijn. Voorbeelden van matig intensieve activiteiten zijn sport, fietsen van en naar het werk of school, stevig wandelen en tuinieren. Ook kan men lichamelijk actief zijn op het werk of door het verrichten van huishoudelijke werkzaamheden.

Overmatig alcohol gebruik

In de vragenlijst zijn meerdere vragen opgenomen over het gebruik van alcohol. Naast de vraag of de persoon wel of niet alcohol drinkt, werd gevraagd naar de frequentie en het aantal glazen dat er per keer gemiddeld gedronken wordt.

Indien mannen meer dan 21 glazen alcoholische drank per week drinken en vrouwen meer dan 14 glazen worden zij beschouwd als overmatige drinkers. Dit begrip zegt dus iets over het gemiddelde drinkgedrag.

Harddrugs

In de vragenlijst is gevraagd of mensen de volgende middelen (harddrugs) wel eens (ooit) gebruikt hebben: heroïne, cocaïne, amfetamine, LSD en XTC bedoeld. Harddrugs zijn schadelijker voor het lichaam dan cannabis.

Seksueel risicogedrag

Er werd gevraagd naar het hebben van seksueel contact met vaste en / of losse partners en het condoomgebruik bij seksuele contacten met losse partners. Onder seksueel contact werd in dit onderzoek het volgende verstaan: anale seks, vaginale seks en / of orale seks. Een losse partner is in de vragenlijst omschreven als 'een partner waarmee de respondent geen vaste relatie heeft of waarbij de relatie binnen 3 maanden weer over was'.

Zorggebruik

Er is gevraagd of men in de afgelopen 12 maanden zelf contact had gehad met de huisarts, tandarts, een instelling voor geestelijke gezondheidszorg (GGZ) of het algemeen maatschappelijk werk (AMW). Het zorggebruik GGZ en AMW zijn samengevoegd tot één indicator.

Mantelzorg

Mantelzorg is in de enquête omschreven als de zorg die iemand geeft aan een bekende uit zijn of haar omgeving, zoals een partner, ouder, kind, buurman of –vrouw, vriend(in), als deze persoon voor langere tijd ziek, hulpbehoevend of gehandicapt is. Deze zorg kan bestaan uit het huishouden doen, wassen, aankleden, gezelschap houden, vervoer, geldzaken regelen, enzovoorts. Mantelzorg wordt niet betaald.

Tevredenheid woning en woonomgeving

In de vragenlijst is de vraag gesteld hoe tevreden de respondent is met zijn of haar woonomgeving en woning. De tevredenheid met de woonomgeving en woning moest worden uitgedrukt in een rapportcijfer (1=zeer ontevreden en 10=zeer tevreden).

Milieuproblemen in de wijk

De respondenten is gevraagd om van een lijst met 12 onderwerpen aan te geven wat de drie grootste (milieu)problemen zijn die ze in hun wijk ervaren.

Sociale cohesie

Op basis van vijf vragen over de wijk waar in de respondent woont, kan inzicht worden gekregen in de mate van sociale cohesie in de wijk. Aan de hand van de antwoorden op de vijf vragen wordt een gemiddelde score voor sociale cohesie in de wijk berekend. Hoe lager de score, hoe ongunstiger men de sociale cohesie in de wijk beoordeelt. Wijken zijn op basis van de score ingedeeld in wijken met een lage, gemiddelde of hoge sociale cohesie.

Huiselijk geweld

Huiselijk geweld is in de vragenlijst omschreven als geweld dat door iemand uit de huiselijke kring wordt gepleegd (gezinsleden, familieleden, (ex)partners, huisvrienden). Slachtoffers en daders van geweld kunnen zowel vrouwen, kinderen als mannen zijn. Het kan gaan om psychisch of emotioneel geweld (getreiterd, gekleineerd of uitgescholden worden), lichamelijk geweld (mishandeld, geschopt en geslagen), ongewenste seksuele toenadering (seksueel getinte opmerkingen en ongewenst aangeraakt) en / of seksueel geweld (aangerand of verkracht).